

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Specvlvm Privilegiorum Regularivm In Commvni

Pedro <de los Angeles>

Coloniæ Agrippinæ, 1681

Sectio III. De regulis rectè interpretandi Privilegia, jura, & alia decreta
Pontificia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61715](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61715)

dein O dinibus concessis, uti possint contra voluntatem suorum Superiorum; ita *Comp. Privileg. Mend. verb. Privilegium, num. 78. Rodriguez Tom. 1. quest. 9. art. 2. Tamburin. disp. 16. quest. 9. Pelizar. Tom. 2. tract. 8. cap. 1. sect. 4. quest. 5. num. 62. Diana 3. part. tract. 2. resolut. 87.* unde quando dicti Prælati utuntur autoritate Apostolicâ, sibi concessâ, in supradictis privilegijs interpretandis, seu declarandis, seu limitandis authenticè: Subditi tenentur stare eorum determinationi; ita *Lezana ubi supr. & 1. Tom. cap. 18. num. 56.* cum alijs: nam operantur, ut Legati Sedis Apostolicæ. Pro complemento hujus puncti restabat proponere aliquas regulas pro prudenti, & legitima interpretatione privilegiorum; quando eorum verba aliquod dubium ingerunt, sed claritatis gratiâ remittimus in sectionem sequentem. Poterunt quoque de hac privilegiorum interpretatione videri è nostris *Antonius à Spiritu sancto Tract. 5. directorij Regular. disp. 1. sect. 8. Franciscus Bonæ Spei Tom. 4. sue Theolog. Tract. 3. Disput. 11. dubio 3. & Urbanus ab Ascensione, Tract. 2. sue Theolog. moralis part. 1. cap. 4. Reg. 8. & 10.*

SECTIO III.

De regulis rectè interpretandi privilegia, jura, & alia decreta Pontificia.

27. **U**T interpretatio privilegij, seu Bullarum rectè fiat, primo loco debet attendi mens, seu voluntas Principis concedentis, in cujus conjectura ferè tota rectitudo interpretationis fundatur, & innititur, ut optimè no-

tant *Suarez de legib. cap. 28. num. 7. Lezana n. 9, & alij communiter.* Unde regulæ quæ ad cognoscendam dictam voluntatem Principis ex tenore scripti, seu privilegij, prodesse possunt, sunt eligendæ, & proponendæ. Quarum prima sit, quando privilegium lædit jus alterius, necesse est attendere mixtionem favoris privilegiati, & læsionis alterius, & illud, quod vincit erit amplectendum. Nam hoc recta, & prudens ratio postulat, à qua non est credendum summum Pontificem voluisse deviare in sua concessione.

28. 2. *Secundò*, attendenda est causa, quæ movit Pontificem ad concedendum privilegium, nam ut notat *D. Thom. 1. 2. quest. 96. art. 6.* non res sermone, sed sermo rei debet esse subjectus. Quare causâ motivâ cognitâ non erit difficile voluntatem agnoscere; cum igitur hæc causâ motiva contineatur in supplica, tenor supplicæ præ oculis debet haberi, quia Papa se solet accommodare precibus petentium; sed hoc solum deservire potest pro privilegijs concessis ad supplicationem privilegiati, non verò pro concessis motu proprio.

29. 3. *Tertiò*, inspicere debet tenor inter privilegij, & attentè est legendus, & juxta proprietatem verborum, seu secundum usitatam verborum significationem declarandum, seu interpretandum est. Quæ regula habetur *Cap. Porrò 7. & Cap. Recipimus 8. de privileg.* proprietas autem verborum non crassa (ut ajunt) minerva, sed in proprio sentiu, & juxta subjectam materiam pensari debet, unde si ex verbis, ut sonant acceptis, privilegium nihil concederet, vel

vel sequeretur absurdum; debent accipi in prudenti, & rationabili significatione, ut semper extra, vel contra jus, aliquid concedant, & absurdum non admittant, juxta dicenda *disp. de revoc.*

30. 4. *Quarto* in Bullis, & privilegiis potius pars dispositiva, quam narrativa, seu enunciativa attendenda est, quia in ea mens concedentis exprimitur juxta communem sententiam; pars autem dispositiva incipere solet per verba, *Nos igitur*. Verum quidem est, quod proœmia privilegiorum juvant ad cognoscendam mentem Pontificis, siquidem in eis causa finalis solet includi; si tamen verba proœmij non sufficiant, ad media, & extrema procedendum est; nam unum extremum per aliud indagatur, ut dicitur in *Cap. 2. Requiris 141. de appellat.* & ibi Bald. cum *Gloss.* ubi *Celestinus* Papa ait: *Vtriusque juris argumenta nos docere, ea que in principio, ad medium, & ad finem referuntur: quia media declarantur per extrema, & per unum extremum declaratur & aliud.* Et est communis propositio in utroque jure, ut bene notat *Thesau. lib. 1. quest. forens. q. 1.*

31. 5. *Quinto*, si adhuc post dicta, mens Pontificis ignoratur, à verosimili indaganda est, *l. non est verosimile, ff. de eo quod metus caul. l. cum in testamento, ff. de reb. dub.* Qui enim arguit à verosimili, arguit à ratione naturali: quia verò similitudo est germana naturæ, Bald. *conf. 180. n. 3. volum. 3.* & qui pro se habet verosimile, habet pro se causam legis, *Cravet. Conf. 292. n. 6.* sed hoc non valet in pœnalibus, ut notant dicti Auctores.

32. 6. Adverte, quod qui in dubiis uti-

tur Epicheias tenetur legum rigores temperare, id est, procedere de bono, & æquo simpliciter, & de plano, relictis juris apicibus, & subtilitatibus, sequendo jus gentium, & lumen naturale. Æquitas enim procedit secundum simplex jus gentium, cui addita sunt rigor, & alia subtilitates de jure positivo, ut in testamento ad pias causas, omiſsa solemnitate juris, quod ibi debeant septem testes intervenire, satis erit duos, vel tres adesse, quod est de jure naturali & divino; in ore duorum, vel trium stat omne verbum *l. bona fides 31. ff. de positi.*

7. *Septimo* nota, quod licet verissimum sit, quod in verbis dubiis tam legum, quam privilegiorum, recurrendum sit ad Principem, si commodè potest, & non est periculum in mora. Hoc tamen est intelligendum respectu interpretis non habentis aliam potestatem interpretandi, quam doctrinalem, seu magistralem: nam si habeat potestatem delegatam à Principe interpretandi authenticè, & judicialiter, adhuc præſente Principe poterit uti illâ; gerit enim vices Principis. Unde cum Prælati Regulares, ut diximus *seccióne antecedenti*, habeant hujusmodi potestatem, respectu privilegiorum pro sibi subditis, ubicumque poterunt uti illâ secundum modum supra præfixum.

8. Sed quia ad veram intelligentiam Bullarum, & privilegiorum plurimum juvat penetratio clausularum, quæ in eis adhiberi solent; Idcirco videnda omnino sunt, quæ Deo favente, de posterioribus clausulis dicemus in *sequentibus disputationibus*. Legendi de his nostri *Urbanus ab Ascensione Tract. 2. Theolog. moralis part. 1. cap. 3. Regula 7. &*

Antonius à Spiritu sancto, *Tract. 5. Directorij Regul. Disp. 1. Sect. 5. qui 26.* privilegiorum clausulas ex variis Authoribus producit & exponit.

SECTIO IV.

De autoritate declarationum Eminentissimorum Cardinalium.

35. **C**irca declarationes Sacrarum Congregationum Eminentissimorum Cardinalium, quarum notitia maximè necessaria est, aliqua notari oportet. Primum, quod de mandato *Vrbani VIII.* sequens decretum editum fuit à Congregatione Sacri Concilij, die 11. Augusti 1631. & repetitum anno 1632. in Sacra Rituum Congregatione, ubi sic decernitur: *Sacra Congregatio ex speciali Sanctissimi Domini nostri VRBANI, Divina providentia, Papa VIII, iussu mandat, & precipit huiusmodi declarationibus, decretis, seu decisionibus, tam impressis, quam imprimendis, ac etiam manuscriptoris, nullam fidem in iudicio, vel extra esse adhibendam; sed tantum illis, que in authentica forma, solito sigillo, & subscriptione Eminentissimi Cardinalis Praefecti, ac Secretarij eiusdem Congregationis pro tempore existentium, munita fuerint, in quorum fidem hac propria manu subscripsimus, & sigilli proprii Sacra Rituum Congregationis impressione communiri, & typis mandari iussimus. Datum Roma die 11. Augusti 1632. Episcopus Ostiensis, Cardinal. Pius. Loco sigilli. Iulius Rospigliosus Secretarius.* Sic referunt *Barbof. in collect. Bullarum, verb. Congregatio, n. 2. & 3. Donatus Tract. 8. q. 4. num. 3. nothet Lezana in summ. verbo Congreg.*

Quae omnia ad declarationes omnium Congregationum merito extenduntur, ut benè notat *P. Joannes Martinez de Prado Tom. 1. q. 7. s. 2. num. 8.*

2. Huiusmodi decretis voluit sua Sanctitas obviare inconvenientibus, quae ex minus certis, ne dicam falsis, seu mutilatis declarationibus, tam in foro interiori, quam in exteriori oriri solebant. Advertit tamen noster *Lezana*, quod licet declarationibus praedicto modo non munitis, & authenticis, non sit adhibenda fides certa, & indubitata; potest tamen adhiberi fides probabilis, si à viro fide digno referantur.

3. His praelibatis dubitatur, *An declarationes Eminentissimorum Cardinalium praefato modo authentico exhibita, habeant vim legis, & ut tales obligent ad sui observantiam?* In qua re, divisi sunt Authores; multi enim sentiunt, non habere vim legis, sed solum esse doctrinales, magnae tamen auctoritatis, & aestimationis, utpote tantorum virorum, qui non solum suà scientiâ, & prudentiâ, verum & aliorum magni nominis Doctorum ferè semper consilijs utuntur. Ideoque ab eis sine firmo fundamento (dicunt) non esse recedendum, quamvis obligationem non importent; sic innumeri Theologi, & Iuristae, ut videre est apud *Sanch. qui eos sequitur Tom. 3. de matrim. lib. 8. disp. 2. n. 10. & Bonac. Tract. de leg. disp. 1. q. 1. punct. 2. n. 4. Bafilus Pont. de matrim. lib. 5. cap. 13. s. 2. n. 7. Joan. Valer. in diff. utriusque fori, verb. Absolutio, diff. 1. n. 2. & verb. Nullitas, diff. 5. & verb. Iurisdictio, diff. 4. Diana Tract. 10. de leg. re sol. 29. Suar. Tom. 4. in 3. part. disp. 28. Castropal. Tract. 3. disp. 5. & noth. Andreas à Matre Dei, Tom. 3.*